

Reactie internetconsultatie Wijziging van het Besluit studiefinanciering 2000

1) Laten we ten eerste constateren dat de regering een andere visie heeft op de compensatiemogelijkheid. Niet het feit dat studenten door de Staat een systeem zijn ingerold waarbij lenen een voor veel studenten een financiële noodzakelijkheid was om rond te kunnen komen, gelet op de enorme huren en levenskosten, maar de redenering dat studenten onvoldoende hebben kunnen genieten van de onderwijsinvesteringen (1 miljard gefinancierd middels het leenstelsel), heeft geleid tot een compensatie voor een gehele generatie (*"Met de Wet herinvoering basisbeurs hoger onderwijs worden de studievoorschotvouchers waarop de eerste vier cohorten (2015-2016 t/m 2018-2019) die onder het leenstelsel hebben gestudeerd aanspraak maken, omdat zij niet hebben kunnen profiteren van de investeringen die zijn gedaan met de middelen uit de Wet studievoorschot hoger onderwijs, vervangen door een tegemoetkoming."*).

Daarmee kunnen we als samenleving constateren dat deze generatie – ook al is lenen deels je eigen verantwoordelijkheid – door de Staat dubbel is geraakt. Formeel gezien is lenen je eigen verantwoordelijkheid, maar vergeet niet de contextuele factoren (oververhitting woningmarkt) die voor sommige mensen zodanig van invloed zijn, dat lenen een noodzakelijkheid is geworden.

Voor het feit dat de Staat de student dubbel in de portemonnee heeft geraakt, staat nu een compensatie ingeboekt via een voucher van (nu ongeveer €2100) welke straks wordt verlaagd naar €1800 en op diverse wijze wordt uitgekeerd (situatieafhankelijk). Ook zal de regering een tegemoetkoming inboeken van €1400, omdat studenten in beide stelsels hebben gestudeerd. Ik vraag mij ten eerste af – en de Raad van State ook – wat de motivatie van de regering is om dit bedrag op deze hoogte vast te stellen; er ontbreekt immers deugdelijke motivering. Wat ik ook erg vind om te lezen is dat grootschalige compensatie nooit mogelijk is geweest, want precedentwerking: *"Een onverplichte tegemoetkoming zoals hier aan de orde zal dan ook, mede met het oog op het voorkomen van precedentwerking, beperkt moeten blijven tot bijzondere gevallen."*, aldus de Raad van State. In feite kan deze generatie nooit gecompenseerd worden voor deze schulden en dat vind ik erg kwalijk van voorgaande regeringen. Vinden jullie het gek dat jongeren het vertrouwen kwijtraken in een overheid die een bepaalde generatie zodanig heeft behandeld?

Mijn advies zou zijn dat er veel royaler om moet worden gegaan met deze generatie, want ook nu wordt er weer gesleuteld aan de rentestand van het oude stelsel. Studenten wisten immers niet dat deze rentestand weer gewijzigd zou worden. Mensen zouden anders handelen met dit perspectief. En hoe verantwoord is het om een 18-jarige de sleutel te geven tot zoveel 'gratis' geld op die leeftijd? Had de Staat vanuit de zorgplicht geredeneerd geen voorlichtingsverplichting? Hetgeen bedoeld wordt met royaler is dat de terugbetaalvoorwaarden worden veranderd of de voorwaarden voor deze generatie aangaande het nemen van een hypotheek of een woonhuis worden verruimd. Indien compensatie middels een financiële injectie niet kan, dan via andere wegen. Hoezeer ik hier ook tegen ben, want de regering had aan de 'voorkant' dit probleem al getackeld moeten

hebben. Nu gaan we weer aan de 'achterkant' – lees: waar mensen al dus een probleem hebben – proberen een onhoudbare situatie te herstellen.

Let verder op de volgende zaken om een transitie eerlijker te laten verlopen:

1) Zorg voor een goede transitie voor het leenstelsel naar een basisbeurs-stelsel. Denk bijvoorbeeld aan de regeling waarbij studenten nog graag gebruik willen maken van een tweede master zonder instellingscollegegeld te betalen; lopen die voorwaarden goed op elkaar over? Zorg daarmee dat de leenstelselgeneratie zich niet nog meer genaaid voelt.

2) "Net als bij de 'oude' basisbeurs is het voorstel een prestatiebeurs met onderscheid tussen uit- en thuiswonende studenten in te voeren". Dit is in de huidige tijd niet reëel gelet op de woningmarkt; studenten in grote studenten wonen vaak op kamers waar inschrijven niet mogelijk is. We kunnen hier ambtelijk over zijn en besluiten deze toets aan te houden als je thuiswonend bent, maar wees als OCW pragmatisch en verzin een 'crisis-toets' gelet op deze crisis. In een crisis hanteren we ook niet de huidige maatregelen maar intensiveren we naar crisismaatregelen. Verzín een kader wanneer de 'crisistoets' wordt geactiveerd en gedeactiveerd, bv. bij zo veel duizenden woningen die opgeleverd zijn. Durf gezamenlijke politieke verantwoordelijkheid te pakken en laat zien dat je als OCW samen met VRO staat voor echte kansengelijkheid in het onderwijs die ook blijft werken in de praktijk; het zou niet belangrijk moeten zijn waar je wieg staat, maar dat is nu wel het geval. Blijf niet te veel gefocust op de papieren werkelijkheid en controlemechanismes, want immers investeren we in toekomstige generaties; sommige zullen slagen, maar sommige zullen ook minder succesvol zijn; dat is inherent aan investeren.

3) Communiceer dat studenten aan inspraak kunnen doen door middel van zo'n formulier en betrek niet alleen de formele instituten die studenten vertegenwoordigen bij een gesprek, maar ga als Minister van OCW langs op alle universiteiten en hogescholen en ga met ze in dialoog om wederzijds begrip op te wekken. Niemand snapt de politiek-bestuurlijke wereld van Den Haag heel goed, waarom besluiten gaan zoals ze gaan of waarom bepaalde maatregelen die vanuit de buitenwereld logisch klinken in de Haagse bestuurswereld niet haalbaar worden geacht. Wees dus echt een keer bereid om dit dossier uit te leggen aan de gedupeerden en net zoals Remkes adviseerde aan de Ministers aangaande het stikstofdossier: "Ga het land in"! En houdt op om in Buitenhof of andere talkshowprogramma's te praten over dit onderwerp middels zenden, maar ga een gesprek aan.